

Индекс за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI)¹ за 2018 г.

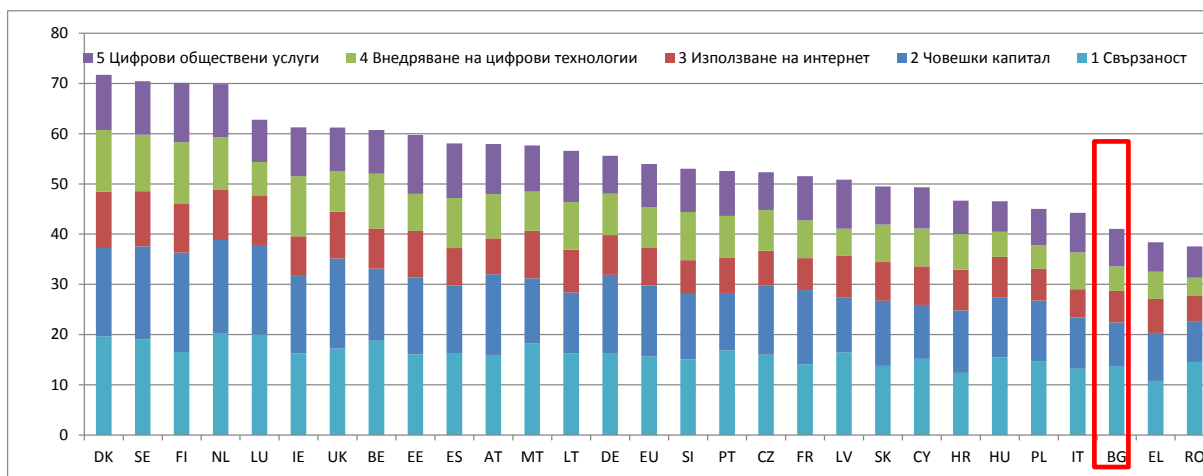
Доклад за България

Докладът относно DESI проследява напредъка, отбелязан от държавите членки по отношение на цифровизацията. Той е структуриран в пет глави:

1 Свързаност	Фиксирана широколентова свързаност, мобилна широколентова свързаност и цени
2 Човешки капитал	Използване на интернет, основни и специализирани умения в областта на цифровите технологии
3 Използване на интернет	Използване от гражданите на съдържание, съобщителни връзки и онлайн трансакции
4 Внедряване на цифрови технологии	Цифровизация на стопанската дейност и електронна търговия
5 Цифрови обществени услуги	Електронно управление и електронно здравеопазване

DESI беше преизчислен за предходните години за всички държави, за да се отразят леките промени в избора на показатели и корекции в данните за основните показатели. В резултат на това е възможно резултатите и класирането на държавите да са се променили в сравнение с предходната публикация. За повече информация, моля, направете справка с методологичната бележка относно DESI на адрес <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>.

Класация по индекса за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI) за 2018 г.

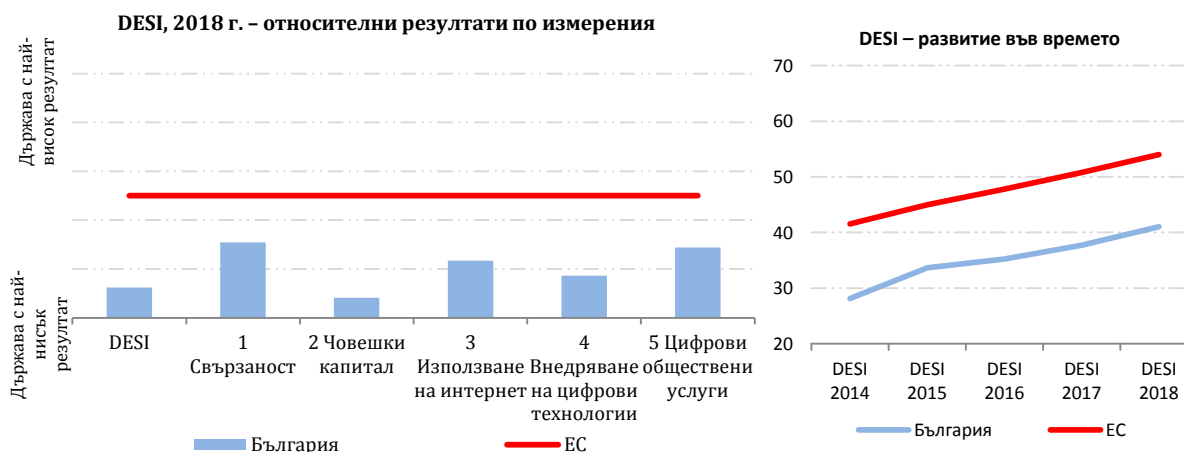
¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>

	България		Клъстер	ЕС
	място	резултат	резултат	резултат
DESI, 2018 г.	26	41,0	43,5	54,0
DESI, 2017 г.	26	37,7	40,4	50,8

България се нарежда на 26-о място по DESI за 2018 г. сред 28-те държави — членки на ЕС. Като цяло България запазва позицията си от миналата година с някои леки подобрения на резултатите.

В сравнение с предходната година България отбелязва напредък по отношение на свързаността и предоставянето на цифрови услуги. По-специално са се подобрили цифровите обществени услуги, което води до увеличение на броя потребители на електронното управление. Основните предизвикателства пред България са свързани с много ниското ниво на умения в областта на цифровите технологии у населението (както и сред младежите) и ниското ниво на внедряване на цифрови технологии в стопанската дейност. В частност, възможно е ниското ниво на този тип умения, наред с недостига на специалисти по ИКТ и недостатъчните инвестиции в цифровата инфраструктура, да са сред причините за забавянето на цифровизацията в България както в обществения, така и в частния сектор.

България разполага със стратегия за широколентова свързаност², стратегия за умения в областта на цифровите технологии³ и последващ план за изпълнението ѝ (2015—2017 г.)⁴, концепция за цифрова трансформация на индустрията⁵ и стратегия за електронно управление.⁶ България спада към клъстера на страните със слаби резултати⁷.

² <https://www.mtitc.government.bg/bg/category/46>

³ http://mon.bg/upload/6543/strategia_efektivno_ikt_2014_2020.pdf

⁴ http://mon.bg/upload/6544/2015_Plan_Strategia_IKT_vnedrjavane.pdf

⁵ https://www.mi.government.bg/files/useruploads/files/ip/kontseptsia_industria_4.0.pdf

⁶ https://www.mtitc.government.bg/sites/default/files/uploads/pdf/e_governance_strategy.pdf (EN)

⁷ Страните със слаби резултати са България, Гърция, Италия, Кипър, Полша, Румъния, Словакия, Унгария и Хърватия.

1 Свързаност

1 Свързаност	България		Клъстер	ЕС
	място	резултат	резултат	резултат
DESI, 2018 г.	25	54,9	55,0	62,6
DESI, 2017 г.	23	51,6	50,1	58,5

	България				ЕС DESI, 2018 г. стойност
	DESI, 2018 г.		DESI, 2017 г.		
	стойност	място	стойност	място	
1a1 Покритие с фиксиран ширококолов достъп % домакинства	95 % → 2017	23	95 % → 2016	23	97 % 2017
1a2 Разпространение на фиксирания ширококолов достъп до интернет % домакинства	59 % ↑ 2017	26	57 % ↑ 2016	27	75 % 2017
1b1 Покритие с мрежи 4G % домакинства (средно за операторите)	72 % ↑ 2017	28	66 % ↑ 2016	26	91 % 2017
1b2 Разпространение на мобилния ширококолов достъп до интернет Абонаменти на всеки 100 души	87 ↑ 2017	16	82 ↑ 2016	13	90 2017
1в1 Покритие с достъп от следващо поколение % домакинства с покритие на VDSL, FTTP или Docsis 3.0	75 % ↑ 2017	23	74 % ↑ 2016	22	80 % 2017
1в2 Разпространение на бърз ширококолов достъп до интернет % абонаменти >= 30 Mbps	39 % ↑ 2017	15	31 % ↑ 2016	15	33 % 2017
1г1 Покритие със свръхбърз ширококолов достъп до интернет % домакинства с покритие на FTTP или Docsis 3.0	75 % 2017	12	Няма данни		58 % 2017
1г2 Разпространение на свръхбърз ширококолов достъп до интернет % абонаменти >= 100 Mbps	6,5 % ↑ 2017	23	4,7 % ↑ 2016	22	15,4 % 2017
1д1 Индекс за цената на фиксирания ширококолов достъп до интернет Резултат (0 до 100)	80 ↑ 2017	20	76 ↑ 2016	20	87 2017

България се нарежда на 25-о място по отношение на измерването „Свързаност“ по DESI за 2018 г. В страната се отчита леко увеличение при повечето показатели относно свързаността. Тази тенденция обаче е слаба и се проявява по-бавно, отколкото в другите държави от ЕС, което понижава цялостното класиране на България в сравнение с предходната година. Наред с това слабите ѝ резултати при повечето други показатели за свързаността забавят последващото развитие на цифровите икономика и общество в България.

Общото покритие с фиксирани ширококолов мрежи в България продължава да обхваща 95 % от домакинствата, което е малко под средното ниво за ЕС (97 %). Разпространението на ширококолов достъп до интернет е нараснало леко до 59 %,

но остава много под средното ниво за ЕС от 75 %. Що се отнася до покритието с мрежи 4G, България изостава от средното покритие за ЕС (91 %) с едва 72 %. При разпространението на мобилния широколентов достъп до интернет се отчита леко подобрене до 87 %, което се доближава до средното ниво за ЕС от 90 %. Мрежите, които могат да осигурят достъп до интернет със скорост поне 30 Mbps (достъп от следващо поколение — ДСП), са на разположение за над три четвърти (75 %) от българските домакинства, което е малко по-ниско от средното ниво за ЕС (80 %). Струва си да се спомене, че разпространението на бърз широколентов достъп до интернет нараства значително до 39 %, което е над средното за ЕС от 33 %. Наред с това България отбелязва забележителен напредък по отношение на покритието със свръхбърз широколентов интернет (FTTP или Docsis 3.0), достигайки 74,6 %, докато средното ниво за ЕС е 58 %. Разпространението на свръхбърз широколентов интернет обаче е едва 6,54 %, докато средното за ЕС е 15,4 %. Положително с оглед на популяризирането на разпространението е, че индексът за цената на фиксирания широколентов интернет⁸ е 80, докато средният за ЕС е 87. Въпреки това, заради по-бързия напредък на другите държави от ЕС по отношение на повечето останали показатели, България остава в групата на държавите, демонстриращи много бавно развитие в областта на свързаността.

В България е разпределена едва малка част от хармонизирания на равнището на ЕС радиочестотен спектър, предвиден за широколентови услуги. Това се дължи отчасти на забавяне в предоставянето на изключително важна част от радиочестотния спектър под 1 GHz за електронни съобщителни услуги, в съчетание с липсата на търговски интерес за някои други радиочестотни ленти. Накрая, слабото разпространение на фиксирания широколентов достъп до интернет може да се обясни чрез абонаментната цена наред с други причини, като например различен социален интерес, предпочитане от потребителите на радио-телевизионни продукти, относително ниските нива на умения в областта на цифровите технологии и застаряващото население в някои отдалечени райони.

В стратегията на България за широколентов достъп до интернет за 2014 г. „Национален план за широколентова инфраструктура за достъп от следващо поколение“ (НПШИ)⁹ са зададени целеви темпове за покритие и разпространение, които са в съответствие с Програмата в областта на цифровите технологии за Европа. При все това са необходими допълнителни мерки за повишаване на клиентския интерес и изпълнение на целите на НПШИ. Разходите за разпространение трябва да се понижат още повече с цел намаляване на различията в цифровото разпределение; освен това въведените мерки за данъчно облекчение не са достатъчни, за да стимулират повечето домакинства да ползват по-високи честотни ленти. Въпреки

---

⁸ С индекса за цената на широколентовия достъп до интернет се измерва цената на дванадесет представителни кошници за широколентови услуги като процент от дохода на домакинството. Кошниците включват три категории скорост (12 – 30 Mbps, 30 – 100 Mbps и поне 100 Mbps), както и четири типа продукти (самостоятелен достъп до интернет, интернет + телевизия, интернет + стационарна телефония и интернет + телевизия + стационарна телефония).

лоялната конкуренция на пазара между като цяло стабилни участници са необходими допълнителни усилия за намаляване на цените. От първостепенно значение е и съчетаването на частно финансиране и финансови инструменти с европейски, национални и общински средства за постигане на целите на НПШИ, но сътрудничеството между различните участници с цел обединяване на търсенето не протича гладко и повечето започнати проекти са в застой. България все още не разполага със стратегия за мрежи 5G, но през 2017 г. е сформирана специализирана работна група, която да преработи плана за ДСП, така че да включва и този аспект. Новият НПШИ се предвижда за 2018 г. с целева дата 2030 г.

България изостава от средните нива за ЕС за покритие с мрежи 4G. Започналата през 2016 г. дейност по освобождаването на радиочестотен спектър за честотните ленти 800 MHz и 700 MHz остава в застой, докато повечето трудности възникват по отношение на спектъра от 1,8 GHz. Полагането на допълнителни усилия за ефективното освобождаване на тези честотни ленти би могло да окаже значително положително въздействие върху разпространението на висококачествени безжични широколентови услуги в България. Освен това се очаква в НПШИ бързо да бъде включена стратегия за 5G свързаност и се предполага, че България ще обезпечи навременното предоставяне на подходящ радиочестотен спектър на всички участници на пазара с цел провеждане на ранни тестове и разгръщане на мрежи 5G. Наред с това по-задълбоченото съсредоточаване върху разпространението на широколентов достъп до интернет в селските райони, както и развитието на умения и услуги в областта на цифровите технологии биха намалили различията в цифровото разпределение и биха оказали ползотворно въздействие върху цялостната свързаност на държавата, и по-специално на покритието с ДСП и разпространението му. След решението България да бъде изправена пред Съда на Европейския съюз в началото на 2018 г. страната най-накрая нотифицира пълното транспониране на Директивата за намаляване на разходите за високоскоростни електронни съобщителни мрежи, с която би трябвало да подобри и ускори разгръщането на широколентовия достъп до интернет.

2 Човешки капитал

2 Човешки капитал	България		Клъстер	ЕС
	място	резултат	резултат	резултат
DESI, 2018 г.	27	34,8	42,2	56,5
DESI, 2017 г.	27	31,1	40,6	54,6

	България				ЕС
	DESI, 2018 г.		DESI, 2017 г.		DESI, 2018 г.
	стойност	място	стойност	място	стойност
2а1 Потребители на интернет % лица	62 % ↑ 2017	27	58 % 2016	27	81 % 2017
2а2 Поне основни умения в областта на цифровите технологии % лица	29 % ↑ 2017	27	26 % 2016	28	57 % 2017
2б1 Специалисти по ИКТ % от заетите лица	2,7 % ↑ 2016	20	2,3 % 2015	22	3,7 % 2016
2б2 Дипломирани специалисти в областта на точните науки, технологиите, инженерството и математиката (ТНТИМ)⁹ На всеки 1000 лица (на възраст 20—29 години)	13,9 2016	21	14,2 2014	22	19,1 2015

По отношение на човешкия капитал България отбелязва бавен напредък. Общото равнище на уменията в областта на цифровите технологии е сред най-ниското в ЕС, като то варира в големи граници при различните социално-икономически групи. Въпреки увеличението на броя лица с поне основни умения в областта на цифровите технологии от 26 % през 2017 г. до 29 % през 2018 г. България остава сред държавите в ЕС с най-ниски резултати. Това също така е свързано с ниския брой лица, които използват интернет, съставляващи 62 % от всички лица на възраст 16—74 години.

През 2014 г.¹⁰ бе разработена стратегия за умения в областта на цифровите технологии, включваща модернизацията на образователната система, подобряване на достъпа до качествено образование и увеличаване на обема на обучението по информационни технологии във формалното и неформалното образование. По-конкретни мерки бяха определени в плана за прилагането на стратегията за 2015—2017 г. От 2015 г. насам училищното обучение по информационни технологии се регламентира със закон на правителството. Първите обучения по информационни технологии се проведоха в първи и пети клас през 2016—2017 г. Те ще продължат в

⁹ За DESI, 2018 г. бяха използвани най-новите данни. Възможно е те да се отнасят за 2016 г. или 2015 г. в зависимост от държавата членка. Това е отразено в класацията DESI за 2018 г. Данните за минали периоди са актуализирани от Евростат.

¹⁰ http://mon.bg/upload/6543/strategia_efektivno_ikt_2014_2020.pdf

седми клас през 2017—2018 г., след което постепенно ще обхванат и следващите години.

Тече реформа в системата на висшето образование, която има за цел увеличаване на съответствието между резултатите и изискванията на пазара на труда. Съставен бе списък от 32 приоритетни професионални области с цел разпределяне на приоритетно финансиране в държавните университети. Това включва области, свързани с точните науки, технологиите, инженерството и математиката (ТНТИМ), и по-специално ИКТ и математика. През 2018 г. броят на дипломираните специалисти в областта на ТНТИМ леко е намалял в сравнение с 2017 г., но този показател продължава да бъде положителен елемент в сравнение с останалите измерения на индекса за човешкия капитал. Европейският център за развитие на професионалното обучение (Cedefop) установи разминаване между растящото търсене на висококвалифицирани специалисти в областта на инженерните науки в нововъзникващите отрасли и намаляване на осигуряването на такива специалисти, тъй като броят на студентите в областта на ТНТИМ намалява, а завършващите често не разполагат със специализирани работни умения¹¹. Накрая, специалистите по ИКТ съставляват 2,7 % от общия брой заети лица (1 пункт по-малко от средното за ЕС).

Заслужава да се отбележи, че Българската организация Дигитална национална коалиция продължава да осъществява редица дейности за повишаване на нивото на уменията в областта на цифровите технологии¹². Тези дейности са насочени към различни групи от населението, като например малки деца, момичета, възрастни хора. Те се провеждат в партньорство с частния сектор, доставчици на услуги в областта на образованието и международни заинтересовани страни.

В същото време няколко дружества в областта на ИТ създадоха корпоративни академии, в които се предлагат обучения в областта на цифровите технологии с цел справяне с недостига на специализирани умения в тази област в България.

България би спечелила от актуализиран план за действие, в който се предвиждат необходимите мерки за пълното прилагане на стратегията за умения в областта на цифровите технологии.

Върхово постижение 2018 г.: Програма „ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ИТ КАРИЕРА“

„Образование за ИТ кариера“ е национална програма, разработена от Министерството на образованието и науката, която да допълни обучението в гимназиалния етап на средното образование. Целта е повече ученици да бъдат стимулирани да изучават програмиране, независимо от предметите, по които се обучават, като същевременно имат възможност да придобият допълнителна професионална квалификация за изключително търсена професия.

Програмата е насочена към ученици от десети до дванадесети клас, които биха искали

¹¹ Cedefop Skills Panorama (2017 г.).
<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en/countries/bulgaria>
¹² <https://www.digitalalliance.bg>

да подобрят уменията си в областта на цифровите технологии и в края на обучението да придобият допълнителна квалификация за „приложни програмисти“.

Курсовете се предлагат в пет „софтуерни центъра“ в България – гимназии, работещи съвместно с ИТ компании и институции в областта на висшето образование, които координират дейността на други 10 до 15 училища в района. Обученията ще бъдат с продължителност от три години, като учебното съдържание е разработено съвместно с представители на ИТ сектора. Лекциите и упражненията ще се провеждат извън учебните занятия – на място или онлайн. В края на обучението учениците ще полагат държавен изпит за получаване на удостоверение за професионалната квалификация „приложен програмист“. Обучението е безплатно.

Изпълнението на програмата ще се следи от организация, сформирана от Министерството на образованието и науката.

3 Използване на интернет

3 Използване на интернет	България		Клъстер	ЕС
	място	резултат	резултат	резултат
DESI, 2018 г.	26	41,7	41,0	50,5
DESI, 2017 г.	26	38,6	38,7	47,5

	България				ЕС DESI, 2018 г. стойност
	DESI, 2018 г.		DESI, 2017 г.		
	стойност	място	стойност	място	
3а1 Новини % лица, които са използвали интернет през последните 3 месеца	74 % ↑	20	68 %	21	72 %
2017			2016		2017
3а2 Музика, видеозаписи и игри % лица, които са използвали интернет през последните 3 месеца	64 %	28	64 %	28	78 %
2016			2016		2016
3а3 Видео по заявка % лица, които са използвали интернет през последните 3 месеца	8 %	23	8 %	23	21 %
2016			2016		2016
3б1 Видеоразговори % лица, които са използвали интернет през последните 3 месеца	85 % ↑	1	80 %	1	46 %
2017			2016		2017
3б2 Социални мрежи % лица, които са използвали интернет през последните 3 месеца	79 % ↑	5	76 %	6	65 %
2017			2016		2017
3в1 Банкиране % лица, които са използвали интернет през последните 3 месеца	9 % ↑	28	7 %	28	61 %
2017			2016		2017
3в2 Пазаруване % лица, които са използвали интернет през последните 12 месеца	27 % →	27	27 %	27	68 %
2017			2016		2017

При използването на интернет в България се наблюдават значителни различия в зависимост от дейностите, които се извършват онлайн. Българите използват интензивно интернет за телефонни и видеоразговори: 85 % от българите, които са използвали интернет през последните три месеца, са осъществявали телефонни или видеоразговори, като това е най-високата стойност в ЕС. Освен това нивото на използване на социални мрежи е сред най-високите в Съюза. От друга страна, българските потребители далеч не използват пълния потенциал на електронната търговия. През 2017 г., дялът на интернет потребителите, които са поръчали стоки и услуги по интернет през последните 12 месеца (27 %), е сред най-ниските в ЕС (при среден дял за ЕС от 68 %). Броят на лицата, използвали онлайн банкиране, също е особено нисък – 9 % от всички потребители на интернет (което съответства на 5 % от всички лица).

4 Внедряване на цифрови технологии

4 Внедряване на цифрови технологии	България		Клъстер	ЕС
	място	резултат	резултат	резултат
DESI, 2018 г.	26	24,4	29,2	40,1
DESI, 2017 г.	26	22,5	26,7	36,7

	България				ЕС DESI, 2018 г. стойност
	DESI, 2018 г.		DESI, 2017 г.		
	стойност	място	стойност	място	
4a1 Електронно споделяне на информация % предприятия	23 % 2017	↓ 25	25 % 2015	22	34 % 2017
4a2 Радиочестотна идентификация % предприятия	9,2 % 2017	→ 1	9,2 % 2014	1	4,2 % 2017
4a3 Социални медии % предприятия	9 % 2017	→ 28	9 % 2016	26	21 % 2017
4a4 Електронни фактури % предприятия	12,0 % 2017	↑ 21	10,2 % 2016	21	Няма данни 2017
4a5 Компютърни услуги в облак % предприятия	5,5 % 2017	↑ 27	4,7 % 2016	28	Няма данни 2017
4b1 МСП, които осъществяват продажби онлайн % МСП	7,1 % 2017	↑ 28	5,2 % 2016	28	17,2 % 2017
4b2 Оборот от електронна търговия % оборот на МСП	3,5 % 2017	↑ 26	1,7 % 2016	28	10,3 % 2017
4b3 Трансгранични продажби онлайн % МСП	3,4 % 2017	↑ 27	2,8 % 2015	27	8,4 % 2017

Възприемането на цифровите технологии от страна на предприятията в България става бавно. През последните години се появи постепенно развиваща се екосистема от цифрови и технологични предприемачи, но инвестициите в цифровизацията на икономиката все още са ограничени. Тези недостатъчни инвестиции, заедно с недостига на специалисти по ИКТ, са възможните причини за по-бавната цифровизация в България в сравнение с други държави членки. През 2017 г. броят на цифровизираните предприятия бе сред най-ниските в ЕС при равнище от 12 %¹³. Въпреки че българските дружества са значими потребители на радиочестотна идентификация (RFID), потреблението им на социални медии или компютърни услуги в облак остава сред най-ниските в ЕС, съответно 9 % и 5,5 % от общия брой предприятия. Делът на МСП, които осъществяват продажби онлайн, също е много под средното за ЕС, съответно 7,1 % спрямо 17,2 %.

По програми по Европейския фонд за регионално развитие за 2014—2020 г. се осъществяват проекти за насърчване на иновациите и цифровизацията сред бизнеса

¹³ Digital Intensity Index

в подкрепа на развитието на иновативни стартиращи предприятия в областта на цифровите технологии. Водещата инициатива „София Тех Парк“ е изправена пред редица предизвикателства, свързани с научната инфраструктура и финансовата устойчивост в дългосрочен план. През 2017 г., Министерският съвет прие Концепция за цифрова трансформация на българската индустрия¹⁴, в която се посочва необходимостта от модернизиране на икономиката в страната. Въз основа на това българската икономика би могла да извлече ползи от конкретна стратегия за цифрова трансформация на местната индустрия.

---

¹⁴ Концепция за цифрова трансформация на българската индустрия

5 Цифрови обществени услуги

5 Цифрови обществени услуги	България		Клъстер	ЕС
	място	резултат	резултат	резултат
DESI, 2018 г.	23	49,7	48,0	57,5
DESI, 2017 г.	22	45,2	44,2	53,7

	България				ЕС DESI, 2018 г. стойност
	DESI, 2018 г.		DESI, 2017 г.		
	стойност	място	стойност	място	
5а1 Потребители на услуги на електронното управление¹⁵ <small>% потребители, които искат да подадат формуляри</small>	58 % ↑ 2017	15	57 % ↑ 2016	18	58 % 2017
5а2 Предварително попълване на формуляри <small>Резултат (0 до 100)</small>	25 ↑ 2017	24	19 ↑ 2016	25	53 2017
5а3 Пълнота на онлайн услугите <small>Резултат (0 до 100)</small>	72 ↑ 2017	26	71 ↑ 2016	23	84 2017
5а4 Цифрови обществени услуги за предприятия <small>Резултат (0 до 100) – включва национални и трансгранични</small>	89 ↑ 2017	11	74 ↑ 2016	20	83 2017
5а5 Свободно достъпни данни <small>% от максималния резултат</small>	76 % → 2017	14	76 % → 2016	7	73 % 2017
5б1 Електронно здравеопазване <small>% лица</small>	10 % 2017	23	Няма данни		18 % 2017

Що се отнася до електронното управление, България отбелязва бавен напредък макар и с по-бавни темпове в сравнение с други държави от ЕС. Предприети са редица мерки за подобряване на цифровите обществени услуги. Въведена е стратегическа рамка; вече напълно функционира създадената през декември 2016 г. Държавна агенция „Електронно управление“ (ДАЕУ), като наред с това е оптимизирано и бюджетната рамка за ИКТ. Броят потребители на електронното управление е нараснал в сравнение с миналата година и в момента отговаря на средното за ЕС.

През лятото на 2017 г. бе приета Програма за управление за периода 2017—2021 г., съдържаща приоритетите и мерките, свързани с цифровизацията на държавната администрация. Тя включва въвеждането на национална схема за електронна идентификация; доизграждане на базовата инфраструктура; свързване на ключови регистри и осигуряване на оперативна съвместимост за преминаване към автоматизиран/полуавтоматизиран обмен на данни и електронни документи. Голяма част от тези дейности ще бъдат финансирани със средства от Европейския социален

¹⁵ Определението на този показател е променено. С новия показател се измерват потребителите на електронното управление като процент от онези интернет потребители, на които се налага да подават формуляри до държавната администрация.

фонд. Въпреки че някои дейности вече са в ход, редица проекти все още са в ранните етапи на изпълнение, като например централизираната ИТ система за регистриране на гражданите и въвеждането на нови документи за самоличност¹⁵.

По отношение на цифровите обществени услуги за предприятията личи значително подобрене в сравнение с предходните години с резултат 89 от общо 100. От 2018 г. данъчните декларации за юридически лица се подават само в електронен вид. За физическите лица това ще бъде по избор, като ще се стимулира чрез данъчно облекчение.

България продължава да постига добри резултати по отношение на свободно достъпните данни: в момента има над 7000 бази от данни от различни национални и регионални администрации и агенции.

Бързото изпълнение на Регламента за електронна идентификация и удостоверителни услуги (eIDAS)¹⁶ би повишило още повече доверието на потребителите в електронните трансакции, особено чрез нотифицирането на националната система за електронна идентификация съгласно eIDAS, която се разработва в момента.

Що се отнася до услугите за електронно здравеопазване, България остава под средното ниво за ЕС. Министерството на здравеопазването даде ход на проект за разработване и въвеждане на национална здравна информационна система (НЗИС). Той включва разработването на медицински регистри, въвеждане на фармакотерапевтична експертна система за подаване на сигнали за евентуални взаимодействия на лекарствени продукти, изграждане на онлайн платформа на НЗИС, въвеждане на електронни здравни досиета, направления и рецепти¹⁷.

България демонстрира общ напредък в областта на цифровите обществени услуги, като от полза би било изпълнението на текущите проекти и Регламента eIDAS. Наред с това България би могла да започне подготовка във връзка с предстоящия Регламент за единен цифров портал, предвиждащ принципа на еднократност.

---

¹⁶ Регламент (ЕС) 910/2014 относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар.

¹⁷ Тази НЗИС е подкрепена от Националната здравна стратегия (2014—2020 г.) и Стратегията за развитие на електронното управление в Република България (2014—2020 г.). През ноември 2016 г. Министерството на здравеопазването издаде Наредба за утвърждаване на единни здравноинформационни стандарти, прилагани от лечебните заведения, като предпоставка за въвеждането на НЗИС. <http://www.hspm.org/countries/bulgaria22042013/countrypage.aspx>